

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
TEMİZLİK, DEZENFEKSİYON, STERİLİZASYON
VE ANTİSEPSİ SÜREÇLERİ TALİMATI

Kodu: SEN.TL.04   Yayın Tarihi: 01.11.2018   Revizyon Tarihi: Revizyon No: Sayfa No/Sayfa sayısı:1/4

1. AMAÇ

Sağlık hizmetiyle ilişkili temizlik, dezenfeksiyon, sterilizasyon ve antisepsi süreçleri ve bu süreçlere ilişkin kuralların tanımlanmasıdır.

2. KAPSAM

Fakültemizdeki tüm risk alanlarını kapsar.

3. TANIMLAR

Tıbbi Asepsi: Bir konakçıdan bir başkasına hastalık yapan mikroorganizmaların geçmesini önlemeye çalışmak ve ortamdaki mikroorganizma sayısını azaltmaktır. Patojen mikroorganizmaların yayılmasını ve üremesini önleyerek, çevrenin güvenliğini artırmaktır.

Cerrahi Asepsi: Uygulamanın yapılacağı ortamın, çevresinin ve gerekli araç/gerecin tüm mikroorganizmalardan arındırılması işlemidir.

- Deri ve mukoza bütünlüğü bozulduğunda,
- Steril vücut boşluklarına girildiğinde,
- Deri bütünlüğü bozulmuş ve steril vücut boşluklarına girilmiş hastalara bakım verildiğinde kullanılır.(örn. pansuman)

Aseptik teknikler, sterilizasyon, dezenfeksiyon işlemleri ve antisepsi uygulamaları içerir.

Sterilizasyon: Bir maddenin üzerinde veya içinde bulunan tüm mikroorganizmalardan arındırılma işlemine sterilizasyon denir. Bu işlem sonrasında hastalık yapan ve yapmayan tüm mikroorganizmalar öldürülmektedir. Bu işlem sonucunda sporsuz bakteriler, viruslar, mantarlar gibi tüm mikroorganizmalar ortadan kaldırılır.

Dezenfeksiyon: Dezenfeksiyon, cansız objelerde hastalık yapabilen mikroorganizmaların (sporlar hariç) yok edilmesi veya çoğalmasının engellenmesi işlemidir. Dezenfeksiyon için kullanılan kimyasal solüsyonlara dezenfektan denir. Dezenfektan çok düşük konsantrasyonlarda vücut yüzeyine uygulandığı zaman antiseptik ismini alır. Antiseptiklerle canlı dokulardan mikroorganizmaların uzaklaştırılması işlemine ise antisepsi denir.

Yüksek Düzey Dezenfeksiyon: Tüm vejetatif bakteriler, viruslar ve mantarlarla bakteri sporlarının yok edilmesi işlemidir.

Orta Düzey Dezenfeksiyon: Tüberküloz etkenleri, vejetatif bakteriler, mantarlar ve bazı virusların yok edilmesi işlemidir.

Düşük Düzey Dezenfeksiyon: Tüberküloz etkenleri ve zarfsız virüslere etkisiz olan, ancak bir kısım vejetatif bakterilerin yok edilmesi işlemidir.

Antisepsi: Vücut yüzeyindeki canlı mikroorganizma sayısının, antimikrobiyal aktiviteye sahip olan bir kimyasal madde (antiseptik) kullanılarak indirgenmesidir.

Dekontaminasyon: Cansız maddelerden patojen mikroorganizmaların uzaklaştırılması işlemidir.

Çok Yüksek Riskli Alanlar: Ameliyathaneler, invaziv girişimlerin uygulandığı ve hastaların enfeksiyon yönünden yüksek risk altında olduğu klinikler ve bu alanlardaki banyo, koridor, ofis, depo, toplantı odası, büro ve personel odaları.

Yüksek Riskli Alanlar: Merkezi sterilizasyon ünitesi, steril destek alanları ve bu alanlardaki banyo, koridor, ofis, depo, toplantı odası, büro ve personel odaları.

Orta Riskli Alanlar: Günlük kullanım alanları, laboratuvarlar, radyoloji, halka açık işlek bölümler, bekleme odaları, destek sağlık hizmetleri, kafeterya ve diğer iç alanlar (banyo, koridor, asansör, toplantı odası, ofis ve bürolar, merdivenler, personel odaları ve depolar).

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
TEMİZLİK, DEZENFEKSİYON, STERİLİZASYON
VE ANTİSEPSİ SÜREÇLERİ

Kodu: SEN.TL.04 Yayın Tarihi: 01.11.2018

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa No/Sayfa sayısı:2/4

Düşük Riskli Alanlar: İdari bölümler, konferans salonları, steril olmayan destek bölümleri ve diğer iç alanlar (banyo, balkon, koridor, asansör, depo, toplantı odası, büro ve personel odaları, yükleme boşaltma odaları).

En Az Riskli Alanlar: Arşiv, teknik servis, çevre alanlar ve bu alanlardaki iç bölümler (balkon, tuvalet, koridor, yollar, bahçe bölümleri, asansör, depo, toplantı odası, bürolar).

Kritik aletler: Yumuşak ve sert dokuların içine girerek bütünlüğünü kaybetmiş deri ve mukozaya temas eden, yani kan ve kan ürünleriyle direk temasta olan tüm aletler bu sınıfa girer. Her kullanımdan sonra mutlaka steril edilmelidirler.(Davyeler, cerrahi küretler,periodontal sond,dikiş materyali vb.)

Yarı kritik aletler: Oral dokularla temasta olan fakat steril kemik veya yumuşak dokuya penetre olmayan aletlerdir. Yüksek seviyede dezenfeksiyon gereklidir, fakat sterilizasyon daha çok tercih edilmelidir.(Ayna, sond, siman fulvarı, amalgam fulvarı vb.)

Kritik olmayanlar: Mukoza ile temas etmeyen fakat kontaminasyon riski taşıyan yüzeyler ve aletler bu sınıfa girer. Orta seviyede bir dezenfeksiyon işlemi gereklidir.(Ünit, refraktör düğmesi, hekim koltuğu vb.)

4. FAALİYET AKIŞI

Sterilizasyon Yöntemleri:

1-Fiziksel Yöntemler

A. Isı ile sterilizasyon

1.Kuru ısı ile sterilizasyon(etüv) :Etüv, Pastör fırını 160 °C 120 dakika 170 °C 60 dakika

2.Nemli ısı ile sterilizasyon(otoklav) Otoklav Yüksek Isı,

Basıncılı buhar 121°C 1 atm basınç 15 dakika veya 134°C 3 atm basınç 3 dakika

B. Işınlarla Sterilizasyon (uv, alfa, beta, gama)

2- Kimyasal Yöntemler:

A. Filtrasyon ile sterilizasyon: vitamin, besi yeri, hava

B. Gazlarla sterilizasyon: etilen oksit, ozon, formaldehit, kükürt dioksit ve klor

C. Kimyasal maddelerle sterilizasyon: Gluteraldehit

Sterilizasyonun etkili olması için dikkat edilmesi gereken temel ilkeler şunlardır:

- Steril edilecek obje iyi yıkanmış olmalıdır.
- Sterilizasyon türü steril edilecek objenin tüm yüzeyine etki etmelidir.
- Steril edilecek objeler doğru olarak paketlenmelidir.
- Sterilizasyon türünün süresi yeterli olmalıdır.
- Sterilliği bozmamak için objeler uygun şekilde saklanmalıdır.
- Steril edilen objenin üzerine aracın cinsi ve steril edilme tarihi yazılmalıdır.
- Steril edilen obje sterilizasyonun geçerli olduğu süre içinde kullanılmalı ve aracın son kullanma tarihi bilinmelidir.

Dezenfeksiyon Yöntemleri:

1-Fiziksel Yöntemler:

A. Isı ile dezenfeksiyon: (alevle yakma, kaynatma)

B. Işın ile dezenfeksiyon: (uv)

2-Kimyasal Yöntemler: (İzopropil alkol, etil alkol, povidinodür, klorheksidin, sodyum hipoklorit)

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
TEMİZLİK, DEZENFEKSİYON, STERİLİZASYON
VE ANTİSEPSİ SÜREÇLERİ

Kodu: SEN.TL.04

Yayın Tarihi: 01.11.2018

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa No/Sayfa sayısı:3/4

Risk alanlarına göre temizlik ve dezenfeksiyon aşamaları:

Yüksek Risk Alanları:

Sterilizasyon Ünitesi Temizliği

1. Alet sterilizasyonu bittikten sonra mutlaka ünite temizlenecektir.
2. Temizlik işlemine başlamadan önce kişisel koruyucu ekipman kullanılacaktır.
3. Temizlik işlemi steril alan, temiz alan ve kirli alan sırasına göre yapılacaktır.
4. Tezgah ve lavabolar yüzey dezenfektanı veya 1/10'luk çamaşır suyu ile silinecektir.
5. Bölümler arası geçişlere 1/10'luk çamaşır suyu ile ıslatılmış bezler serilecektir.
6. Korozyona uğrayacak malzemeler ve yüzeyler için çamaşır suyu kullanılmayacak, uygun dezenfektan kullanılacaktır.

Orta Risk Alanları:

Diş Ünitelerinin Temizliği

1. Kreşuar içindeki kaba kirler su ile akıtılır, dezenfektan solüsyon dökülerek fırça ile temizlenip durulanır.
2. Ünit (lamba, başlık ve koltuk) kaba kirinden arındırılıp dezenfektan solüsyon ile silinir.
3. Diş ünitesi veya çevresinde; kan, tükürük ve benzeri vücut sıvıları ile kirlenme varsa önce kağıt havlu ile kaba kiri alınır. Daha sonra dezenfektan solüsyonla ıslatılıp sıkılmış bez ile silinir.

Poliklinik Odalarının Temizliği

1. Temizlik/dezenfektan çözeltileri kirlendiğinde, 3 poliklinik odasında kullanımdan sonra değiştirilmelidir.
2. Temizlikte su ve deterjan kullanılmalıdır.
3. Lavabolar, sandalye, bilgisayar masası ve dolaplar deterjanlı su ile her gün temizlenmelidir.
4. Pencere kenarlarının tozu günlük olarak alınmalıdır.
5. Kapı ve camlar haftada bir, kapı tokmağı her gün silinmelidir.

Protez Laboratuvarı Temizliği

1. Özel alanlar ve özel durumlar dışında döşeme, duvar, tuvalet ve yerlerin kimyasal dezenfeksiyonu gereksiz olup, su ve deterjanlar yeterli olmaktadır.
2. Kan ve vücut sıvısı bulaşan yerler dezenfektan veya 1/10'luk çamaşır suyu ile temizlenmelidir.
3. Korozyona uğrayabilecek malzemeler uygun dezenfektanla silinmeli çamaşır suyu kullanılmamalıdır.

Lavabo ve Tuvaletlerin Temizliği

1. Çöpler usulüne uygun toplanır.
2. Aynalar ve lavabolar mavi bez ile deterjan kullanılarak silinir.
3. Tuvalet duvar seramikleri kırmızı bez ile deterjan kullanılarak silinir.
4. Tuvalet taşları ve klozetler fırça ile deterjan kullanılarak temizlenir ve durulanır.
5. Lavaboların bulunduğu zeminler, bölüm için ayrılmış paspaslarla silinir.

Düşük Risk Alanları:

1. Temizlik personeli temizlik öncesi steril olmayan eldiven kullanmalıdır.
2. Öncelikle odalardaki çöpler atık yönetimi prosedürüne uygun şekilde toplanmalıdır.
3. Çöp kovaları görünür kir varlığında hemen, periyodik olarak da haftada bir kere yıkanıp durulanmalıdır.
4. Camlar ve kapılar haftada bir, kapı kolu ve pencere kenarları her gün temizlenmelidir.
5. Banyo, lavabo ve tuvaletler en az günde iki kez sıvı deterjan ile fırçalanarak temizlenmelidir. Bu bölümlerin temizliğinde kullanılan temizlik malzemeleri başka amaçla kesinlikle kullanılmamalıdır.
6. Koridorlar ayrı paspasla, deterjanlı su ile temizlenmeli ve kurulanmalıdır.
7. Günün ilk saatleri ve gün sonunda koridorlara ıslak vakum uygulanmalıdır. Gün içinde gereken sıklıkta koridor temizliği yapılmalıdır.
8. Mutfakta yüzeyler ve yerler her yemek dağıtımından sonra su ve deterjanla temizlenmelidir. Ayrıca gün içinde kirlenme olduğunda bu işlem tekrarlanmalıdır.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
TEMİZLİK, DEZENFEKSİYON, STERİLİZASYON
VE ANTİSEPSİ SÜREÇLERİ

Kodu: SEN.TL.04

Yayın Tarihi: 01.11.2018

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa No/Sayfa sayısı:4/4

Temizlikte Temel İlkeler

1. Temizlik temizden kirliye doğru yapılmalıdır.
2. Temizlik malzemeleri her bölüm için farklı olmalıdır.
3. Temizlik solüsyonu temizlenen bölgenin risk durumuna göre hazırlanmalıdır.
4. Sadece yüksek risk alanlarında ve özel durumlarda diğer alanlarda yüzey dezenfektanları kullanılmalıdır.
5. Temizlik bitiminde malzemeler uygun şekilde yıkanıp kurulanmalıdır.
6. Temizlik malzemeleri ve dezenfektanlar birbiri ile karıştırılmamalıdır.
7. Tuvaletler en son temizlenmelidir.
8. Kuru süpürme ve silkeleme yapılmamalıdır.

Kan Ve Vücut Sıvıları Döküldüğünde Yapılacak Temizlik

1. Bütün kan ve vücut sıvıları enfekte kabul edilmeli, dökülme ve sıçramalarda temizlik güvenli bir şekilde yapılmalıdır.
2. Katı yüzeylerin üzerine damlayan veya sıçrayan sıvıların kağıt havlu ile kaba kirleri alınmalıdır.
3. 1/10 luk sodyum hipoklorit solüsyonu (çamaşır suyu) veya tableti ile temizlenmeli ve temiz su ile durulanmalıdır.
4. Kullanılan tüm malzemeler kırmızı atık torbasına konulmalıdır.
5. İşlemi yapan personel kendini korumak için kişisel koruyucu ekipman kullanmalıdır.
6. İşlem sonrası eller mutlaka yıkanmalıdır.
7. Her hastadan sonra kreşuar ve ünit kollukları, ünit tablaları, reflektör kolu, ünit asistan paneli, ağız içi hava-su spreylere dezenfekte edilmelidir.

Paspas Yapılması

1. Eldiven, maske giyilir.
2. Hasta odaları camlar açılarak havalandırılır.
3. Nemli mob ile süpürme yapılır.
4. İki bölmeli olan silme kovasının, bir bölümüne duru su, diğer bölümüne yüzey temizleyicisi karıştırılmış su konur.
5. Paspas; önce yüzey temizleyicili suda yıkanır, iyice sıkılır ve yerleri silme işlemi yapılır.
6. Paspas kirlendikten sonra; önce duru suda yıkanır, sıkılır, daha sonra yüzey temizleyicili suda iyice yıkanıp sıkılarak silme işlemine devam edilir.
7. 3 odada bir yeni su hazırlanır.
8. Paspas yapma işlemi bittikten sonra paspas iyice yıkanır, durulanır ve sıkılır ve kurumaya bırakılır. Paspas kovası deterjanlı su ve duru su ile yıkanır ters çevrilerek kurumaya bırakılır.

Çamaşır Suyunun Hazırlanması

1. Yüzey dezenfektanı olarak 1/100'lük çamaşır suyu; 1 lt. suya 10 cc veya veya 5 lt. suya 1 tablet.
2. Kan ve vücut sıvılarının temas ettiği yüzeylerin temizliğinde 1/10'luk çamaşır suyu;
1lt. Suya 100 cc veya 2 lt. suya 2 tablet

Yüzey temizliği için 10 lt lik kovaya 1 su bardağı yeterlidir. El yıkanan lavabolar, klozetler ve duş yerleri sağlığımız açısından en fazla temizlenmesi gereken yerlerdir.

Hazırlayan:
Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi

Kontrol eden:
Kalite Direktörü

Onaylayan:
Dekan